

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 12.--
 Pol leta . . . 6.--
 Četrt leta . . . 3.--
 Mesečno . . . 1.20
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.--
 Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petivrstice:
 večkratnih oznanilih
 -- popust.
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vrataje.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Slovenska ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

USTANOVITEV JUGOSLAVIJE.

Proglas na jugoslovanski narod.

Narodno Veče SHS (Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov) naznanja iz svoje seje, ki se je vršila dne 17., 18. in 19. oktobra tega leta, narodu Slovencev, Hrvatov in Srbov, da prevzema od tega časa naprej, pooblaščen od vseh narodnih strank in skupin, v svoje roke vodstvo narodne politike. Od sedaj naprej v splošnih narodnih vprašanjih nobena stranka, nobena politična in parlamentarna skupina ne bo več vodila nikake posebne politike, niti ne bo stopila zasebno v pogajanja s faktorji (činitelji) izven naroda, marveč bo v vseh teh vprašanjih v bodoče edini predstavitelj in odločilni činitelj Narodno Veče.

I.

Zahtevamo ujedinjenje celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem etnografskem teritoriju (narodno-pisnem ozemlju), kjer naš narod danes živi, brez ozira ne katerekoli pokrajinske in državne meje, v eno samo edinstveno in popolnoma suvereno (samostojno) državo, urejeno po načelih politične in ekonomske (gospodarske) demokracije, ki vsebuje v sebi odpravo vseh socialnih in gospodarskih krivic in neenakosti.

II.

Zahtevamo, da bo na bodoči mednarodni mirovni konferenci zastopan naš narod enotno po svojih posebnih odposlancih.

III.

Vsled tega odklanja Narodno Veče načrt rešitve narodnega vprašanja, kakršen je podan v avstrijskem cesarskem manifestu z dne 16. oktobra t. l., kakor tudi vsak bodoči predlog, ki bi imel namen rešiti naše narodno vprašanje samo deloma ter mu odvzeti njegov mednarodni značaj.

IV.

Narodno Veče smatra, da more samo s sprejetjem teh načel zagotoviti trajni mir med narodi, združenimi v svobodnih državah, in s tem omogočiti zvezo narodov in splošno razoroženje.

V.

Narodno Veče izjavlja, da se bo po obcih načelih demokracije vsem drugorodnim manjšinam v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov zagotovil svobodni razvoj, sosednjim državam v zaledju pa omogočil in zagotovil trgovsko-prometni dohod na morje, toda brez poseganja v našo teritorialno celokupnost (ozemlja) in državno suverenost (vrhovno samodržnost).

Narodno Veče pozivlja celokupni naš narod ene krvi in jezika, ene duše in enega srca, da se zastavi za uresničenje teh zahtev in načel z ono udanostjo in samozatajevanjem, ki jih zahteva sedanja usodopojna doba. Združimo se torej vsi v eno veliko, nerazdružljivo narodno kolo, kateremu je pred očmi samo veliki ideal narodnega ujedinjenja, svobode in neodvisnosti, da se s tem pokažemo vredne velike dobe, v kateri živimo, in velikih nalog, katere smo prevzeli.

V Zagrebu, dne 19. oktobra 1918.

Dr. Anton Korošec, predsednik.

Dr. Ante Pavelić, Svetozar Pribičević, podpredsednika.

Komunike „Narodnega veča“.

Zagreb, dne 21. t. m.

Osrednji odbor „Narodnega veča“ je imel sejo od 5. ure do pozne noči, na kateri se je obširno bavil z Wilsonovo noto in položajem. Izdan je bil sledeči komunike:

„Narodno veče“ pozdravlja z največjim veseljem stališče, ki ga je zavzel predsednik Združenih držav Amerike v svojem odgovoru na avstrijsko-ogrsko noto z dne 4. oktobra t. l. pod datumom: Državni departement, 19. oktobra 1918, ki odgovarja izjavi naroda SHS. in stališču, ki ga je zavzel v objavi „Narodnega veča“ dne 20. oktobra t. l. glede rešitve svojega narodnega vprašanja in misli popolne narodne samoodločbe. Ponovno izjavlja, da smatra mednarodni mirovni kongres za edini kompetentni forum za rešitev jugoslovanskega vprašanja. Sklenjeno je, da se podvzame korak za oživetvitev ustavi pravic, posebno glede svobode tiska in sestajanja. Končno se pro ves narod, naj bo v svojih manifestacijah dostojen in naj se izogni vsemu, kar bi škodilo imetju in ga uničilo, ker bi se s tem uničil posest, ki se smatra za last bodoče države SHS.“

Z današnjim dnem je Jugoslavija že pravzaprav ustanovljena. Narodno veče je proglašeno kot naša prava vlada. Naši Narodni pokrajinski sveti prevzamejo te dni dejansko upravo v naših krajih v svoje roke. Dosedanja vlada vodi uradne posle samo še radi tega, da ves ustroj naenkrat ne zastoji, ker še Narodni svet ni tako daleč gotov s svojimi predpripravami, da bi popolnoma prevzel vlado in upravo.

Avstrija je v popolnem razsulu. (Vladarja sedaj ni več na Dunaju. Prehranjevalno ministrstvo na Dunaju je brez glave in brez živil.

V Švico so odpotovali odposlanci Jugoslovancov in Čehov. Med njimi se nahaja tudi predsednik Jugoslovanskega Narodnega sveta, dr. Korošec. Ti odposlanci se bodo v Švici pogajali z ententinimi zastopniki o končni uredbi Jugoslavije in Čehoslovaške ter o miru.

Naše Narodno veče je te dni zahtevalo od avstrijske vlade, da mora najpozneje v 14 dneh skleniti premirje. Stvari pa stoje tako, da smemo upati, da bo premirje Avstro-Ogrske z entento proglašeno že prihodnje dni.

Danes slavimo ustanovitev Jugoslavije od Mure do Sotke. Jugoslavija, kakor je proglašala Narodno veče, se ne giblje več v onih ozkih mejah, kakor je bila prvotno zamišljena, temveč to je država, ki obsega ves slovanski jug.

Poziv na občo narodno obrambno organizacijo.

Zagreb, 24. okt. Narodno Veče v Zagrebu je včeraj dne 23. okt. razpravljalo o zadnjih dogodkih na Hrvatskem, zlasti o dejstvu, da je prišlo povodom manifestacij v proslavo Wilsonovih načel za ureditev narodnostnih razmer do napadov na kolodvoru in druge prometne naprave. Narodno Veče je, ne oziraje se na malenkostne pomisleke in razmotrivajoč vse te dogodke, edino le iz vidika narodne

koristi prišlo do zaključka, da je potrebno izdati na narod ta-le

poziv:

Narodno Veče misli, da ukazujeta bistri razum in staro poštenje našega naroda, da se taki slučajji ne ponove ali razširijo, ker bi vsled tega lahko prenehal ves promet tudi v najsiromašnejše kraje naše domovine, ki bi ostali potem brez kruha.

Narodno Veče pozivlja vse pristaše strank političnih in parlamentarnih skupin, da se strnejo

po vseh mestih, vaseh, trgih in zaseljih v odbore Narodnega Veča.

V take odbore lahko vstopijo tudi osebe, ki niso pripadniki nobene politične stranke, ki pa so v svoji duši za ujedinjenje in osvoboditev naroda na podlagi proglasa Narodnega Veča z dne 19. oktobra 1918. Taki odbori prevzamejo s svojo sestavitvijo velike naloge za ves narod. Prva naloga vsakega odbora je, da se pobriga za obrambo oseb in imovine vseh državljanov države SHS brez razlike. Druga

naloga je, da odbori javijo Narodnemu Veču v Zagrebu vse dogodke v svojih krajih in vse potrebe svojih mest, trgov in vasi, ter vsega naroda. Trtja naloga odborov je, da točno izvrše naročila Narodnega Veča na korist naroda.

Za to morajo v vseh krajih izbrati odbori Narodnega Veča najbolj zaupne in najbolj izkušene ljudi v svoj odbor, ki naj bo sestavljen iz predsednika, voditelja za narodno obrambo in poslovedje.

Vsi odbori se morajo prijaviti v odobrenje Narodnemu Veču v Zagrebu. Vse objave se pošljejo na naslov:

Narodno Veče v Zagrebu, sabor.

Bratje Sloveni, Hrvati in Srbi, na delo!

Čas hiti. V nekaj dneh morajo biti odbori sestavljeni. V vsakem našem kraju mora biti tak odbor Narodnega Veča, ki naj poskrbi, da se čim prej ustanove čete za narodno obrambo.

Zagreb, 23. oktobra 1918.

Za Narodno Veče SHS.:

Dr. Korošec, predsednik.

Dr. Ante Pavlič Svetozar Pribičević
podpredsednika.

Narodni svet prepoveduje izvažanje živil iz naših krajev.

Narodni svet za Štajersko je poslal dne 24. t. m. voditeljem okrajnih glavarstev: Maribor, Radgona, Ljutomer, Ptuj, Celje, Brežice, Konjice in Slov. Gradec to-le pismo:

G. vodju c. kr. glavarstvv!

Narodni svet za Štajersko opozarja nujnim potom vsa glavarstva na Spodnjem Štajerskem, da od rekviriranih živil ne odpošlje do preklica nobene trohice izven okraja. Nalaga se glavarstvom dolžnost, da shranijo živila za oskrbo svojega okraja.

Živine se naj rekvirira le toliko, kolikor se je potrebuje za lastno prehrano v okraju v dosegljivi količini. Vršijo se tožadevna pogajanja z Narodnim svetom druge narodnosti v deželi. Do rešitve tega prepornega vprašanja morajo ostati vsa živila v domačem okraju.

Vodja glavarstva, referent prehranjevalnega urada in njih drugi organi so osebno odgovorni, da se ravna glavarstvo strogo po teh navodilih.

Predsednik: Dr. K. Perstovšek.

Domači polk v domače kraje

Interpelacija posl. dr. Korošec, Stanek in tov. na c. kr. ministrskega predsednika in domobranskega ministra radi premestitve jugoslovanskih, čeških in poljskih polkov v njihovo domovino, radi odpoklica avstro-ogrskih divizij iz zapadne fronte, radi premestitve vojakov, ki so v bolniški oskrbi, v domače bolnice, radi ustavitve vseh novih vpoklicev in radi razpusta delavskih stotnij.

LISTEK.

Pozdravljeni, bratje Slovenci, slišite klic ogrskih bratov.

Od Rabe do Adrije.

Oj Lendava, matka naša ljuba! Ne teci več tako žalostno-počasi skozi našo slovensko krajino! Ali še ne veš, da so se v tvoji deželi vzbudili grobovi narodnih mrtičev? Da, mrtvi so vstali, porajale se je novo narodno življenje. Prej so bili tvoji sinovi narodno mrtvi. Toda niso bili v resnici mrtvi. Spali so le, kakor je spal kralj Matjaž s svojimi junaki. Kralj Matjaž se je vzbudil, zaročil se s svojo sabljo, in skočili so pokonec njegovi zvesti.

Res je, Lendava, žalostna je bila usoda tvojih otrok. Godilo se jim je kakor Ukrajincem, o katerih speva Taras Ševčenko:

Bila nekdaž Hetmansčina,
a se več ne vrne;
nekdaž smo mi panovali,
a že več ne bomo!
Ukrajina, Ukrajina
mamka moja mila,
kadar spominim se na tebe,
srce mi ovne.

V 9. in 10. stoletju so živeli od Dunaja proti jugu do Save panonski Slovenci. Svobodni so bili, svoje lastne kneze so imeli, Pričin in Kodelja. Nemila usoda zgodovine nas je tlačila stoletja in stoletja. Del panonskih Slovencev je prišel pod Štajersko, kjer so jih potrjevali Nemci. Med ogrske panon-

Z ozirom na mednarodni položaj, potem ko je celo avstro-ogrsko vladu vsem narodom teoretski priznala pravico samoodločbe in jim obeta entente izpolnitev za iste zahteve po samoodločbi, je zares nesmiselno in nemoralno, da se od članov jugoslovanskega, češkoslovaškega in poljskega naroda še zahteva krvavo vojaško službovanje. Dejstvo, da se naši trije mednarodno priznani narodi z nikomur nečje vojskovati, ima samoobsebi to posledico, da zahtevamo, da se odpokličejo naši vojaki iz front. Če bi naše polke spravili domov, bi to splošno olajšalo položaj. Aprovizacija čet in njihova kasnejša odslovitve bi v tem slučaju bila mogoča z veliko manjšimi težavami. Za vzdrževanje jako ogroženega notranjega reda je velika nevarnost v tem, če se nahajajo tuji regimenti v naših deželah. Ljudstvo smatra prisotnost nemških in madžarskih čet na našem ozemlju kot izživanje. Z domačimi četami bi bilo sodelovanje vseh za mir in red skrbečih činitelev jako olajšano. Potem ko konečno vendar enkrat že unikajo Madžari svoje čete iz češkega ozemlja, smatra vojaška oblast za največjo ustavno umetnost, da napovnuje Češko s šturmkompanijami nemške narodnosti.

Posebno izživanje naših narodov je v tem, da je na tisoče naših vojakov prisiljenih vojskovati se pri Verdunu zoper Francoze in Amerikance. Tamošnje čete so slabo opremljene, zato da je prava sramota. Ljudje radi tega v velikih množinah poginjajo, zlasti pri plinovih napadih.

Za vse prebivalstvo bi bilo dobro, če bi bolne vojaške premestili v bolnišnice v njihovi domovini. A tudi naše vojaške zdravnike naj bi se premestilo domov.

Če se resno želi mir in če res stojimo tik pred pogajanjmi, kakor zatrjuje naš zunanji minister, zakaj se istodobno vpoklicuje noveljci? Čemu smešna borba takozvane „Enthebungsgruppe“ v domobranskem ministrstvu proti spodnjim instancam in jasnim gospodarskim interesom? Z novimi vpoklici je položaj le še bolj zamotan. Delavske kompanije delajo v prid tujcem za smešno mezdno. Če se resno hoče mir, treba takoj odpraviti to prisilno delo.

Vprašamo g. ministrskega predsednika in g. domobranskega ministra:

1. Ali je pripravljen takoj odrediti premestitev jugoslovanskih, češkoslovaških in poljskih regimentov in čet v njihovo domovino?

2. Ali je pripravljen povzročiti, da se vse avstro-ogrške čete odpokličejo iz zapadne fronte?

3. Ali je pripravljen odrediti premestitev bolnišnih vojakov v domače bolnice, kakor tudi premestitev zdravnikov v njihovo domovino?

4. Ali je pripravljen ustaviti vse nove vpoklice, podaljšati že dovoljene dopuste do nadaljne odredbe in razpustiti delavske kompanije?

Dunaj, dne 22. oktobra 1918.

Jugoslavija 1. 1914.

(Iz Slovenskih gor.)

Kakor ščuka druge ribe, tako bi radi avstrijski Nemci pogoltnili naše lepe Slovenske gorice. Minil, ne boš je! Slovenske gorice so bile, so in bodo ostale slovenska posest! Dragi patrijotje, ki ste že prevojsko škilili čez avstrijsko mero proti severu, bodite lepo tihi in mirni, sicer si boste sami splethi še hujši bič, kakor je on, s katerim Vas že sedaj bičajo. Vam posilincem, sulverajncem in zidmarkijancem, ki živite med nami in ki ste leta 1914 nekatere naših trdosrčno zapirali, ali kateri niste zapiranje onemogočili, ali kateri ste to nekristjansko dejanje na katerikoli način podpirali, ali odobrovali, ali ste se ga veselili, pa svetujemo, ne dražite nas, kajti kmalu pride čas, ko bomo z Vami obračunili. Ne uide

ske Slovence so se vsiljevali Nemci in Madžari ter žrli naše meso in pili našo kri. Naše število se je krčilo in krčilo, naš narodni sovrag se nam je smejal in krohotal. Spravil nas je tako globoko, da naš človek ni več vedel, da je Slovenec. Ako bi kdo našega človeka pred nedavnim vprašal, ali je Slovenec ali Madžar, bi odgovoril, kakor pravi isti Ševčenko o Ukrajincih:

„Dobro, brate!
Kaj si torej?“ —
„To pove naj
Nemec (Madžar), mi ne vemo.“

Kako bi se naj tudi nahajala narodna zavednost pri našem ljudstvu, ko so pa Madžari delali nato, da so jo zatrli. Nobena šola ni bila slovenska, niti najmanjša ljudska šola ne. Noben izobraženejši človek, razun duhovnov, ni govoril slovenski. Madžarska je bila sodnija pošta, sploh vsi uradi. Vse javne službe razun duhovne so imeli Madžari ali Madžaroni. Slovenski jezik je veljal za nekulturni jezik. madžarski pa kot gospodski jezik, kot najlepši jezik na svetu.

Kdo se še naj potem zaveda svoje slovenske narodnosti? Lahko se reče o naši ogrsko-slovenski pokrajini:

Oropana kot sirota
zdaj ob Lend'vi joče;
težko je sreti, koje
nihče zreti noče,
le sovrag, ki se ji smeje.
Krohotaj se, vraže! —
A ne hudo, ker vse gine,
slava ne izgine;
ne izgine, vse razkaže
sila zgodovine;
čija pravda, čija krivda,

nam ni eden teh ptičkov, kajti dobro je poznamo po glasu in perju, četudi zdaj nekateri pridno spremenjajo oboje. Pozabili pa seveda tudi ne bomo onih, ki so leta 1914 trpeli, ker niso ubogali hujšakcev.

Avstrijski Nemci in njih podrepaniki, poslušajte! Konec je krivice, Jugoslavija je vstala! Nastopil je čas miru, čas prave sreče in blagostanja. Jugoslavija bo ena naj srečnejših držav! Njene državnike bodo zavijali posebno naši bivši tlačitelji in preganjanci, kateri bodo stekali pod težkim bremenom. Jugoslovan, z vneto si vedno ljubil svojo zemljo, srčno si ljubil svojo domovino, nikdar nisi škilil čez državno mejo, stotletja si prenašal zaničevanje in tlačenje avstrijskih Nemcev! Konec je tlake, zreš v boljšo bodočnost!

Wi senovodgovor Nemčiji.

Dne 23. oktobra je izročil državni tajnik Zedinjenih držav Lennox Swicarskemu zastopniku kot poverjeniku Nemčije Wilsonov odgovor. V tem odgovoru izjavlja Wilson, da ne more datje odrekati, da ne bi začel z vladami, s katerimi je vlada Zedinjenih držav zvezana, razpravljati o vprašanju premirja, ki bi ga mogel predlagati, pa mo e biti le tako, ki bi Zedinjenim državam in z njimi zvezanimi vlastim zasiguralo položaj, da Nemčija ne bi več mogla začeti s sovražnostmi. Predsednik Wilson je torej note, ki jih je izmenjal s sedajo nemško vlado, poslal z Ameriko zvezanim državam ter jim stavlil predlog, naj povabijo, če premirje pod označenimi pogoji sploh smatrajo za možno, svoje vojaške svetovavce in one Zedinjenih držav, da določijo in predložijo potrebne pogoje nemškega premirja, ki bi zvezanim vladam zajamčil in uveljavil nemajeno pravico za zagotovitev vseh podrobnosti miru. Predsednik se čuti primorane, da izpove zakaj mora zahtevati tako izredno varščino. Čeprav je nemška ustavna sprememba p. membna in važna, vendar se dozdeva, da dozda se ni bil celotno izpovedan program vlade, ki je ljudstvu odgovorna in da tudi ni nobenega jamstva za to da bo ta sprememba tajna. Jasno je, da nemške ljudstvo nima nobenega sredstva, da bi pokazalo, naj se nemške vojaške oblasti podvržejo nemški ljudski volji, da je moč pruskega kraja kontrolirati državno politiko, še vedno neomajana, da je odločilni militarizem še vedno v rokah tistih, ki so d zdaj bili gospodje Nemčije. Predsednik smatra za svojo dolžnost, da ne omiljuje tega, kar zveni osorno, marveč da javno izpove, da narodi sveta nimajo zaupanja v besedo tistih, ki so dozda bili gosposje nemške politike, in da se, enkrat poudari, da se pri sklepanju miru in pri poizkusu popraviti vsa neskončna razžaljenja in vse krivdnosti te vojne, vlada Zedinjenih držav ne more pogajati z nikomur drugim kakor s tistimi zastopniki nemškega ljudstva, ki dajejo zagotovilo za bolj ustavno ravnanje kakor resnični gospodarji Nemčije. Če bi se morali pogajati z vojaškimi gospodarji in z monarhično avtoriteto, ki jo sedaj ima Nemčija, ali pa če bi samo morali pričakovati, da bi z njimi pozneje imeli opraviti pri mednarodnostih obveznostih nemške države, potem Nemčija ne sme zahtevati miru, marveč se mora udati

čiji mi smo sinil
Naša duma, naša pesem
nikdar ne izgine...
To je, bratje, naša slava,
slava pokrajine!
Brez zlata in brez kamenja
brez laži-orožja,
toda glasna in pravična,
kot beseda božja.
(Po Torasovi Osnovjanenki.)
(Dalje prihodnjič.)

Čigav je Maribor?

(Dalje.)

Kje tiči vzrok našega nazadovanja, kažejo številke posameznih sodnih okrajev, v katere je razdeljeno mariborsko glavarstvo. V slovenjebistriškem okraju so Slovenci nazadovali za 595 oseb, v mariborskem pa za 3031, v šentlenartskem okraju za 77 oseb. Celo umljivo! V slovenjebistriškem okraju imamo mesto Bistrico pa Pragersko in Poljčane, kjer je južna železnica vsemogočna. V mestu Bistrici so dvignili število Nemcev od 729 l. 1900 na 939, Slovence pa potisnili od 493 na 649, oziroma civilnega prebivalstva brez vojaštva 816 Nemcev in 495 Slovencev, torej bi se bili Slovenci v 10 letih pomnožili komaj za 2 glavi! Na Pragerskem je l. 1900 bilo 185 Nemcev in 186 Slovencev, l. 1910 pa je po skrbi južne železnice bilo 296 Nemcev in samo 249 Slovencev. V občini Pečel, kjer je poličanski kolodvor, se je zgodil pravi čudež: od 133 Nemcev l. 1900 je nastalo l. 1910 kar 538 Nemcev, na Slovence pa je prišla prava kuga in jih je znižala od 591 l. 1900 na 170 l. 1910! Res, neznošen smrad se širi poteh številkah iz koruptnega avstrijsko-nemškega zistema!

To je bistvena vsebina za Nemčijo tako ugodnega najnovejšega Wilsonovega odgovora. Wilson se izjavlja za pripravljenost, da bo zaveznikom sedaj predložil nemško prošnjo in ponudbo za premirje. Kot pogoj za premirje in mir pa stavi popolno demokratizacijo Nemčije. Dosedanji demokratski tok mi ne zadostuje. On jasno in določno zahteva odstranitev vojaških gospodarjev in nemškega cesarja. Če Nemčija odpravi cesarja in militarizem, se bo Wilson pogajal z n.o., če pa ne, se mora udati na milost in nemilost. Nemško ljudstvo ima torej voliti med dvoma: ali cesar ali mir. Kako se bo odločilo?

Hrvati zasedli Reko.

Hrvati so napravili z Madžari, ki so se nekdanj po krivici polastili hrvatske Reke, kratak račun. Hrvatski polk št. 79 (Jelačić) je vdrl v mesto, je zasedel honvedno vojašnico in je razorožil honvede.

V ogrskem državnem zboru je med govorom poslanca Balla dne 23. oktobra prejel poslanec grof Karolyi naslednjo brzojavko:

„Reka, dne 23. oktobra. Danes ob 9. uri popoldne je v Reki c. in kr. pešpolk št. 79, t. j. hrvatski polk, vdrl v honvedno vojašnico in je razorožil honvede.

Mesto so Hrvati zasedli, med drugimi poslopji tobačno tovarno, sodnijsko poslopje in več drugih javnih poslopj. Vjeli so voditelja reškega državnega pravdnštva ter ga zaprli v ječo, a kaznjence so izpustili. Državna policija se je branila, pa je bila po kratkem pouličnem boju premagana. Hrvati so zasedli kolodvor in so deloma razrušili železniški tir. Guverner Jekelfalussy prosi za vojaško pomoč. (Klici: Ali je ni dobil! Velik šum v zbornici.)

Ko je poslanec čital brzojavko, so ga poslanci motili z neprestanimi viharimi medklici. Kričali so: Tako ne moremo dalje razpravljati. Med splošnim vihom in krikom razburjenih Madžarov je predsednik ukinil sejo.

Pešpolk št. 79 je čisti hrvatski polk in nosi ime: „Otočaški pešpolk grof Jelačić.“ Polkovni štab je v Reki. Njegov nadomestni okraj je Otočac na Hrvaškem.

Vest o upor in zmagi Hrvatov nad Madžari v Reki je vzbudila povsod veliko zanimanje.

Madžarski tisti poročajo, da je dne 24. t. m. v Reki zopet nastal mir in red. V mesto so baje dospele madžarske čete, ki so polisnile Hrvate iz mesta. Stanje pa je sedaj tako, da je maloverjetno, da bi mogli Madžari obvladati položaj v Reki in ostati Hrvatskem.

Na bojiščih.

Na francoskem bojišču so se Nemci umaknili na črto Brugge—Tielt—Rousse—Mons—Le Chateau. Nemške armade se bodo baje v Belgiji umaknile na črto Lütich—Amur—Maubeuge. Važni postojanki Chaulnes in Le Chateau so Nemci morali izprazniti. Nemci so se tudi umaknili ob Oisi in na obeh straneh reke Moze pri mestu Cunel.

Na srbskem bojišču so se naše in nemške čete umaknile na črto Zaječar—Jagodina—Kraljevo. Srbi prodirajo v smeri proti mestu Kragujevac. Na albanskem bojišču smo se umaknili na desni breg reke Drine in izpraznili Djakovo in Peč. Izpraznili smo baje že tudi desni breg reke Drine ter mesto Skeder.

Politične vesti.

Pastirski list avstrijskih škofov o državni avtoriteti in samoodločbi narodov, ki je izšel na željo dunajske vlade, je prinesel sicer tudi ljubljanski škofijski zaukaznik, pa z opombo, da ga zaradi radikalnih sprememb na političnem polju ni treba brati veznikom.

Šusterski se umika. Konečno je kranjski uskok deželni glavar dr. Šusterski vendar uvidel, da je njegova politika prišla na kant in da je popolnoma brezuspešno butati z glavo v zid. V seji kranjskega deželnega odbora dne 22. t. m. je podal izjavo, po kateri deželni odbor pozdravlja proglas Narodnega Veča SHS., se podvrže njegovim odredbam in se ne smatra več kompetentnim opravljati svoje posle. Varovati hoče samo deželno imetje. Na mestnik deželnega glavarja dr. Lampé je odstopil. Na njegovo mesto je glavar imenoval za namestnika dr. Trillerja. Tako se je udal tudi oni dr. Šusterski, kateri je dolgo časa kluboval našemu političnemu vodstvu iz golega mačevanja in častiželjnosti, ker ga je narod odstavil.

Naredni Svet za štajersko v Mariboru je v parlamentu. Z današnjim dnem ima že on pravzaprav upravo naših krajev v svojih rokah.

Ambroschitsch, predsednik nemškega Volkrata za Spodnje Štajersko, je v „Grazer Tagblattu“ dne 24. oktobra objavil članek, v katerem izjavlja, da Spodnje Štajerska ni zemlja za slovensko narodno državo. Obenem določa pogoje, pod katerimi bi spodnještajerski Nemci ali boljše rečeno nemškutarji bili tako milostni, da bi ostali v Jugoslaviji. Ambroschitscheva izjava je prepojena s takimi besedami, ki so napotile Nemce pred in med letosnjo Hinderburgovo slavnostjo. S takimi načeli in zahtevami je napad na razpravljanje nevredno in nepotrebno. Prej bo Ambroschitsch zopet postal Anbrzič, predno se bodo Slovenci pogajali s spodnještajerskimi Volksratovci.

Clary gre. Odborsanstvo nemškoštajerskega odbora za splošno blaginjo je bila dne 24. t. m. pri ministrskem predsedniku in je zahteval, naj se mu izroči skrb za živla in surovinami. Ta oskrba bi se odvzela namestniki in izročila gospodarskima komisarjema dr. Wutte in dr. Eisler. Pomagal bi jima le eden namestniški uradnik. S tem so se izrekli tudi Nemci proti Claryju. Iz Dunaja se poroča, da bosta odstopila Clary in podpredsednik Stürgk. — Slovenci odločno odklanjamo, da bi se omenjenima Nemcema poverilo skrbstvo za živla tudi za slovenskoštajerske kraje.

Borba Hrvatske za popolni odpad od Ogrske se je pričela. Vojaštvo in ljudstvo se je pobunilo proti Madžarom. Enaki dogodki kot na Reki so se dogodili tudi na Susaku, v Karlovcu, Belovarju in drugih hrvatskih mestih. Po Hrvatski doni en sam klic: Proč o! Ogrske! Živio Jugoslavija! Tu fi ban Mihalović je na strani hrvatskega ljudstva. Z napetostjo se pričakuje razvoj bodočih dogodkov na Hrvatskem. Madžari hočejo Hrvate užgati s tem, da so iz Hrvatske odpejali 6000 žel znčnih vozov in 800 strojev. Tako je promet na Hrvatskem zelo otežkočen.

Pomoč iz Hrvatske. Slovenski poslanci dr. Benkovič, Jarc, Fon in Spicic so odhajali v Zagreb, da prosijo Narodno veče za pomoč v živih za slovenske kraje.

Avstrijski državni zbor. V torkovi seji državne zbornice dne 22. t. m. je vlada stavila predlog, da zbornica izvoli odsek 26 članov za mirovna pogajanja. Kot prvi je govoril ministrski predsednik Hussarek in sicer o Wilsonovem odgovoru Avstriji, o katerem je izrazil upanje, da se mirovna pogajanja ne bodo razbila. Govoril je nato o cesarjevem oklicu na narode, o Narodnih svetih, kojih delo bo vlada krepko podpirala, o naših neugodnih prehranjevalnih razmerah, o padanju vrednosti našega papirnatega denarja ter sklepno rekel, da je vprašanje glede bodoče usode Bosne in Hercegovine treba rešiti v okviru države. Za rešitev velikih političnih narodnih vprašanj v Avstriji sta po njegovem mnenju dani dve možnosti in sicer ali s silo ali pa poton sporazuma. Tudi, toda odločiti se je treba za poslednje. Hussarekovo govor ni napravil prav nobenega vtisa in še celo Nemci so mu klicali: Vse prepozno! Vršile so se nato razprave o vloženih nujnih predlogih. Prihodnja seja dne 25. oktobra.

Interpelacije naših poslancev. Naši poslanci so stavili več interpelacij, kot interpelacijo dr. Korošca, Staneka in tovarišev, katero pričemo na drugem mestu, in interpelacijo poslanca dr. Benkoviča zaradi političnega preganjanja uslužencev trabovelske premožne družbe.

Nemški državni zbor. V nemški državni zbornici se politične debate nadaljujejo. V sredini seji dne 23. oktobra je izvajal socialdemokratski poslanec Haase, da je politični in vojaški položaj v Nemčiji popolnoma spremenjen. Nemški imperializem je izgubil igro. Nemčija je tako poražena, da si večjega poraza niti misliti ne moremo. Odgovor Nemčije na Wilsonovo noto je sestavljen tako, da ni nobenega upanja na premirje. Junkerstvo in vojni hujskači so še vedno na delu. Končno je zahteval, da se nemški cesar in prestolonaslednik odpovesta prestolu ter da se Nemčija proglasi za ljudovlado. V imenu Poljakov je rekel poslanec Stychel, da Poljaki ne zahtevajo nobenega nemškega ozemlja, pač pa svoje pravice. Poslanec Hanssen (Danece) zahteva v imenu danskega prebivalstva pravico samoodločevanja. Danece, živčih v provinci Slezvik. Alzaški poslanec Riecklin je naglašal, da je postalo vprašanje Alzacije in Lorene mednarodno vprašanje in bo rešeno na mednarodni mirovni konferenci, ne pa morda v Berlinu ali v Strassburgu. Vse pa, kar pride iz Berlina ali iz Strassburga, ne more več rešiti tega vprašanja. Če bi bila Nemčija že poprej dovolila avtonomijo Alzaciji in Loreni, bi morda ne bilo prišlo do svetovne vojne.

Jugoslovanske manifestacije v Zagrebu. Ko se je dne 21. t. m. v Zagrebu zvedelo za Wilsonov odgovor, je zavladalo v mestu veliko veselje. Mesto je bilo naenkrat oblečeno v praznično obleko. Zastave so vihrale skoro z vseh niš. Zvečer je okrog 20 tisoč ljudi manifestiralo po ulicah. Mnogoča je navdušeno prepevala slovenske, hrvatske, srbske, češke in poljske pesmi. Mesto je kar odmevalo klicev: „Živela svobodna jugoslavija!“ Pred saborem, bansko palačo in vseučiliščem so množice priredile velike manifestacije. Vse se je vršilo v izbornem redu. — Ko je zvečer nek Nemec v orfeju prinesel na oder madžarsko in avstrijsko zastavo, je ljudstvo vdrla na oder in je raztrgalo obe zastavi. V kavarni „Corso“ nemški in madžarski častniki niso hoteli vstati, ko je prebivalstvo prepevalo narodne himne. Prišlo je do prepira, častniki so začeli streljati. Več oseb je bilo ranjenih. Gostje so nato častnike zmetali na cesto. Vest, da so demonstranti zažgali več nemških in madžarskih hiš, niso resnične.

Dunajske objube. V cesarskem manifestu poziva vlada avstrijske narode, da si ustanove svoje narodne države. Z ozirom na dejanski položaj smo hoteli v zadnji številki objaviti neki klic od mlad Slovincem, pa nam ga je cenzura vzela slovom vred. Take so naše razmere: na Dunaju narodna država v Mariboru pa je, ki kdo hoče, temu priročno ustre. Ljudstvu opomin in navdih. Nemci smejo prosto zloravati in hujskati po volji, v Mariboru celo cesarja napadati, mi pa ne smemo priti, kar je potrebno v obrambo in kot priprava za narodno državo. Toliko so vredne dunajske objube! Hina vstavo, laž in nasilstvo je staro v še sredstvo. Le ostanite dosledni — prav do konca!

Cesar na Ogrskem. Cesar Karel in cesarica Zita sta dne 23. t. m. dospela s svojim spremstvom v Godöllö pri Budimpešti, kjer baje ostaneta — dalj časa.

Stotnik Wolfgang se je proslavil z umorom desetnika Tušaka po vsem svetu, manj znano pa je čitateljem, kako se je ta stotnik proslavil pri 87. pešp. v Srbiji, ko je naše vojaštvo prodiralo v notranjost te dežele. Če bi poslanec dr. Schacherl to znal, bi gotovo po pravici ožigosal v državnem zboru stotnikovo kulturno vzvišenost, katero so morali naši avstrijski vojak z gnevom občutiti. Ne pišem rad samo za cenzuro, a če bi g. cenzor imel sorodnega vojaka, ki bi kaj takega brez namajše krivde prestal, bi se sam v imenu mnogih trpinčenih vojakov obrnil do c. kr. vojnega ministrstva, naj da vojakom, ki so še pri življenju, priliko, da smejo brez kazni in brez nadaljnjih neljubih posledic izovedati čisto resnico, kako je Wolfgang nalašč besnel in divjal proti avstrijskim vojakom, ki so ga proklinjali kot živega h... Če bo Wolfgang zopet oproščen radi umora desetnika Tušaka, naj si mesto sablje na motvoz priveže tiisti debeli pušpanj, s katerim presekaš tudi pasjo kožo in na katerem so še gotovo znaki Wolfgangovega divjaštva v Srbiji.

Justični umor. V državnem zboru je rusinski poslanec dr. Lewickij v 10. in 73. seji vložil interpelacijo radi velikega justičnega umora v prvem vojnem letu v Vzhodni Galiciji. Poslanec je zahteval popolno sodno preiskavo proti k smrti obsojenemu in usmrčenemu Petru Kowal in tovaršem iz kraja Synowickawyzna in plačilo odškodnine preostalim. Dobrebranski minister je na to interpelacijo odgovoril: Vojno ministrstvo je odredilo novo sodno preiskavo proti 11 obtožencem, ki jih je vojno sodišče 25. infanterijskega div. poveljstva kot naglo sodišče dne 18. oktobra 1914 obsodilo na smrt radi zločina proti vojni moči države. Peter Kowal in njegovi 10 tovariši so bili z razsodbo najvišjega vojnega sodišča z dne 17. aprila 1918 oproščeni obtožbe in se je obsodba radi imenovanega zločina zavrgla. Minister pravi v svojem odgovoru dalje: Globoko pretresen se moram pred v grobom počivajočimi žrtvami grozne justične

Se bolj umljivo nam je „napredovanje“ nemštva v mariborskem sodnem okraju. Tu vleče mariborska okolica, zlasti Studenci, prastara slovenska naselbina, kjer ima južna železnica velikanske delavnice. Tukaj je bilo l. 1900 Nemcev 1769, Slovencev pa 544, v desetih letih se je število Nemcev skoraj podvojilo, namreč na 2825 duš, Slovenci pa so komaj spravili skupaj prirastek za 119 oseb, t. j. 663 duš l. 1910. Nekoliko drugače je v šentlariškem okraju. Tukaj nima južna železnica svojih krempljev, tudi ni večjih industrialnih podjetij, le trga St. Lenart in Sv. Trojica skrbita za nemštvo in pa posamezni Mariborčani, ki imajo tu posestva. Zatorej je tukaj nemštvo napredovalo od 380 duš l. 1900 na 516 leta 1910, Slovenci pa so morali nazadovati za 77 oseb, pač pa so se „inozemci“ od 4 oseb pomnožili na 122, „zistem“ je hotel, da slovenstvo mora nazadovati v celem mariborskem političnem okraju. Tudi slepec mora videti, da je slovensko ljudstvo pod vladajočim zistemom obsojeno k temu, da daje janičarje za umetno pomnožitev nemštva.

Da se krivica še bolj odkrije, si še oglejmo privlačno moč Maribora v doserljeniškem oziru.

Odprimo seš. 2 I. zvezka „podatkov“ o. kr. statistične centralne komisije str. 14. Tu vidimo črno na belom, da mesto Maribor dobiva najvišje število doseljencev iz mariborskega političnega okraja in sicer v zadnjem desetletju 5832 oseb, t. j. na 100 mariborskih prebivalcev je prišlo 20,8 doseljencev iz okraja, pred vsem seveda Slovencev, ki gredo zlasti kot posli in delavci v mesto; nasprotno pa tudi Maribor odda največ svojih izseljencev okraju, v zadnjem desetletju 1680; od 15.294 v mestu rojenih je prišlo na vsako stotino po 11 izseljencev v okraj. To so zlasti uradniki, posestniki in pa delavci. Na podlagi tega lahko rečemo, da Maribor naravnost požira slovensko ljudstvo in nad tem mestom je pri dosedanem zistemu zapisano za Slovence kakor nad Dantejevim pekлом: Lasciate ogni speranza — pustite vse upanje — v svoje narodne pravice. Vprašamo ves omikani svet: ali je kje na svetu ljudstvo, ki bi moglo mirno prenašati, da se mu njegovi sinovi na domačih tleh umetno in nasilno odnaručujejo.

(Dalje prihodnjič.)

zmote. Zakon z dne 24. marca 1908 nudi preostalim zadoščenje in primerno odškodnino.

Hindenburg opominja, tolaži in upa. Hindenburg je pisal nemškega državnemu kancelarju pismo, v katerem opominja nemški narod, da ohrani svojo svetlobo, tolaži nemški narod, češ, prestal je še večje udarce, a ni bil ugonzbljen, ter izraža upanje, da bo združena nemška moč prioborila Nemčiji časten mir.

Wekerle odstopil. Ogrska poslanska zbornica je na dan 23. oktobra sajo, katero je prstevati mariborčan in zgledovinsko najvažnejše. Opazila je očitno, da je ravno sedanja vlada najhujša ovira, da ne pride do mira. Ker so se obojici pridužili med drugimi še tudi grofa Andrássyja in Andrássy, je bila usoda Wekerle vga ministrstva zapечатena in podati je moral odstavko, katero je cesar sprejel. Do sestave nove vlade vodi Wekerle državne pisle.

Burian—Andrássy. Cesar je dne 24. t. m. sprejel odstop zunanjega ministra grofa Buriana. Na njegovo mesto je imenovan grof Jolij Andrássy. Cesar ima s danes skoro same Madžare in modrokrvne Nemce za svoje svetovalce.

Tedenske novice.

Kanonik Ivan Zel. V Velikovecu na Koroškem je v soboto, dne 19. t. m., zvečer, po kratki, a mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal kanonik preč. g. I. Zel, star 35 let. Rajni je bil naš štajerski rojak od Sv. Benedikta v Slov. gor. Gimnazijske študije je dovršil v Mariboru, bogoslovne pa v Celovcu. Kot navdušen rodoljub se je posvetil dušnemu pastirstvu med koroškimi Slovenci, kjer je vsa leta svojega pastirovanja neumorno deloval za blagor zapuščenih koroških bratov. Bil je tudi priden sotrudenik našega lista. Radostil se je že dneva, ko bo tužni Korotan na Jugoslaviji očet svojih stoletnih tlačiteljev. A kruti smrt nam ga je vzela ravno na pragu boljše dobe. Koroški Slovenci izgubijo z rajnim kanonikom enega svojih najbolj agilnih in sposobnih voditeljev. Koroško slovensko združništvo plaka za rajnim kot za svojim izbornim organizatorjem. Slava njegovemu spominu!

Pogreb župnika Fr. Zmazeka. Pogreb pokojnega duha, svetnika Franca Zmazeka, župnika pri Sv. Benediktu, se je vršil v torek, dne 22. oktobra, ob 10. uri predpoldne. Pogreb je vodil vlč. g. kanonik in dekan dr. Suhač, v cerkvi se je od rajnega poslovlil g. gvardijan od Sv. Trojice, o. Miklavž, ki je opravil tudi zadušnice ob asistenci o. gg. kanonika dr. Suhača ter župnikov svetorupertskega Pajtlerja in negovskega Bratkoviča. Navzoči so še bili: šentienarški župnik Janžekovič s kaplanom Kozarjem, župnik Skamlec iz Leskoveca, kaplani Rop od Sv. Ane in Rehart od Sv. Jurija v Slov. gor., kurat Ljubša iz Maribora, en oče frančiškan od Sv. Trojice in deficijent Bauman od Sv. Ane. Poštne in prometne zveze, kakor tudi sedaj tako razširjena bolezen so zabranile večjo udeležbo od strani duhovnih gg. sbratov. Ljudstva se je udeležilo jako mnogo kljub lepemu vremenu in obilnemu delu. Cerkveni pevski zbor je zapel na domu in na grobu žalostinke. Rajni vneti duhovnik in vzoren rodoljub naj počiva v večnem miru!

† Alojzij Tomažič. Sekovska škofija je izgubila enega svojih tako maloštevilnih, a vendar neobhodno potrebnih slovenskih duhovnikov. Dne 19. t. m. je umrl v Radgoni tamošnji kaplan Al. Tomažič na moderni španski bolezni »Gripa«, se je 40 let star. Rojen v radgonski župniji dne 1. junija 1878, v duhovnika je bil posvečen dne 19. julija 1903, je bil med drugim provizor pri Sv. Lovrencu nad Ivnikom, odkoder je prišel nazaj v Radgono, ko se je poskušal v Radgoni pastirovati samo z nemškimi duhovniki, izjalovil. Mlajši brat umrlega, Martin Tomažič, rojen dne 6. nov. 1880, duhovnik dne 22. julija 1907, je služil v lavantinski škofiji v Črešnjevcu in pri Sv. Petru pod Mariborom, kjer je dne 24. marca 1914 umrl. Svetila pokojniku večna luč!

Poročil se je dne 21. t. m. v Ljubljani gosp. Miloš Oset, trgovec na Muti, z gđc. Minko Pretnar, učiteljico na C. M. šoli. Priče sta bila ženov brat Franc Oset, železniški uradnik, in nevestin brat Miko Pretnar, poročnik v rezervi. Narodnemu paru obilo sreče!

Novi vlaki med Mariborom in Gradcem. Od dne 24. oktobra naprej vozita med Mariborom in Gradcem dva nova osbna vlaka in sicer: Vlak števil. 41 dopoldne ob 8.3 iz Gradca, dohod v Maribor ob 9.52. Vlak števil. 46 zvečer iz Maribora ob 6.39, dohod v Gradec ob 8.17. — Kaj pa progja južno od Maribora? Naši slovenski kraji so skoro brez vsake zveze z osebnimi vlaki, kajti edina osebna vlaka, ki se vozita na črti med Mariborom in Trstom, sta vedno tako zasedena že od svoje prve, ne postaje, da je skoro nemogoče brez boja dobiti prostora. Tako postopanje južne železnice je vredno vse obsodbe.

Na južni železnici se nanovo ne bo ustavilo

nobenega osebnega vlaka, kakor se je govorilo in kakor so poročali listi. Na koroški progji v železniški vlaki ob 10.9 dopoldne še tudi n. dalje, a samo do B. laka.

Kmet in meščan. Vojaška oblast je te dni neudoma vpoklicala v mariborskem okraju 73 kmetov, ki so po občinah zbirali mleko za mesto Maribor. A dočim so kmete vpoklicali, pa še hodijo cele trume nemških agentov, mešetarjev in gledaliških igralcev svobodno okoli.

Predrznost nemških Gradčanov. Nemška družba „Geos“ v Gradcu pošilja na železniške postaje Slov. Štajerja svoje nastavlence, večinoma žide, ki odvezajo ubogim delavcem jabolka, katera so dobili pri svojih znaneih. Nemški Gradčani se obračajo pram ubogim ljudem zelo odurno, Grof Clary, daleč daleč si prišel!

Nobenih šip za nevojaške potrebe. Zveza tovarnarjev za izdelovanje stekla naznanja, da v bodoče ne bo več oddajala šip za nevojaške potrebe, ker so itak že picle zaloge zasežene v prid vojaškim potrebam.

Drznost nemškega uradnika. V Bistrici pri Rušah je na tam šnji postaji drzen vsenemški uradnik, ki noče razmeti ne besede slovenski. Preteklo nedeljo je očitno nastopil proti Slovencem ki so v svojem jeziku zahtevali vozne listke. S takimi ljudmi proč s slovenskih tal!

V Brežicah poka. Kakor se nam poroča iz Brežic, je tam začelo še huje pokati kot ob potresu. Trese se ne mečurke in nemške glave radi umazanih tihotapskih zadev. Nemški in nemški uradniki, židje in drugi vojni dobičkarji so si nakopičili stotisočake, nekateri celo milijone na račun ljudstva. Tihotapljalo se je pod uradno zaščito. Vino in šampanjec sta tekla kar curkoma. V to „neljubo“ zadevo so zapleteni med drugimi tudi grof Clary, namestniški tajnik dr. Neuwirth in namestniški koncipist Sorn.

Orlovsko slavlje v Trbovljah. Blagoslovljenje zastave trbovelskih Orlov, ki bi se imelo vršiti že dne 26. julija 1914, a je bilo vsled začetka vojne tedaj nemogoče, se je izvršilo dne 13. oktobra t. l. na zelo slovesen način. Pred Društvenim domom je pozdravil brat Černe blagorodno gospo kumico, Ano dr. Benkovičovo, g. poslanca dr. Benkoviča in dr. Verstovška, zastopnika tujih in domačih društev, Orle in ostale navzoče. Nato je izročila gđc. Čečeva gospoj kumici po kratkem nagovoru krasen šopek. Na prostem pred kaplanijo je bil postavljen oltar, kjer se je potem izvršilo cerkveno opravilo. Pri popoldanski slavnosti so domači telovadci točno izvajali „moreško“, gostje Jeseničani pa so nastopili s spretno izvedenimi vajami na orodju, bradlji in drogu. Nato sta gg. poslancema očitala v svojih govorih naš narodni položaj in v zvezi s tem naloge telovadnih društev v Jugoslaviji. Bele nadno rdeče barve nove zastave so znamenje našega zampanja v lastno moč, n. p. v boljše bodočnost in ljubezni do domačije. Vse je gg. poslancema pritrjevalo in jih burno pozdravljalo, nakar je sledila lepo uspela, živahna veselica na slavnostnem prostoru v znamenju edinosti in sloge med vsemi strankami. Vsem pa, ki so k temu pripomogli, najprisrčnejša zahvala!

Spravljanje jabolk. Kdor v mariborskem okraju ne more dobiti delavcev za spravljanje jabolk, se naj takoj obrne na vodjo prehranjevalnega urada okrajnega glavarstva v Mariboru, dr. Lajnsiča, kateri mu bo oskrbel potrebnih delavskih moči.

Dopisal.

Št. Ij v Slov. gor. Umrl je v sredo dne 24. oktobra, tukajšnji trgovec g. Ivan Plevnik, star 28 let. Rodom je bil iz Pišec. V hiši naše Posojilnice si je ustanovil cvetočo trgovino, a sedaj ga je ugrabila smrt. Umrl je bogu vdano, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb bo v soboto, dne 26. t. m., ob 8. uri zjutraj, na tukajšnje pokopališče. Svetila vnetemu Slovincu večna luč!

St. Iij v Slov. gor. Vest, da bomo z ustanovitvijo Jugoslavije — katera bo segala gotovo do Spielfelda in še dalje proti severu — rešeni naših tlačiteljev, nas je prešinila z velikim veseljem. Ni bil zaman naš trud, ko smo več desetletji kljubovali nemškemu nasilju. Trpeli smo, imeli smo velike žrtve. A danes smo zmagovalci. Zaman so vrgli Nemci s Südmarko, Schulvereinom, Heimstatom in protestanti okrog 1½ milijona K za poimenčanje St. Iija. Ne bode dolgo, ko bo s Südmarkhota zmogovito plapolala slovenska trobojna zastava in ko se bo v nemških šolah v St. Iiju, v Čeršaku in na Sladki gori vršil slovenski pouk. Obmejni Slovenci, veselite se z veselimi! Naša rešitev je tu! Vsi pa se pripravljajmo na oni vesel dan naše svobode. Ta dan bomo slavili kakor naš največji praznik. (Opomba uredništva: Poročilo nemških listov, da bo meja med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo Drava, je navadna laž. Naša severna meja bo gotovo Mura. Bodite o tem prepričani. Le korajžno!)

Polička vas pri Jarenini. Sedanji namestnik obč. predstojnika, Eberhardt, se je prelevil v za grizenega sovražnika Jugoslovancov. M. zu svetujemo, naj se takoj poboljša, ali pa naj takoj začne vezati svoje cule ter gre tje, kamor spada. Takih ljudi v Jugoslaviji ne potrebujemo. Ali razumete g. Eberhardt? — Polički občani.

Rače. V mariborski bolnišnici je umrl dne 14. t. m. knjigovodja tukajšnje tovarne za vinski cvet g. Rihard Sever. Zapuščena žena s sedmimi majhnimi otroci v največji bedi. Najstarejši je v III. gimnaziji. Pokojnik je bil navdušen Jugoslovanc. Popolnoma je

bil prepričan, da se bo lahko v Jugoslaviji s pridom deloval za narod. A bridka usoda ni hotela, da bi še bil doživel dan, ko bi se bila izpolnila njegova največja želja. Bodi mu zemlja lahka! Družini naše sožalje!

Poljčane. Za jugoslovansko sročad se je nabralo v poljčanski župniji 884 K. Pohvalno se mora omeniti, da je ljudstvo, celo revnejši sloji, radevolje obračalo ta narodni davek. Le eden veleposesnik, ki se tudi šteje za Slovence, je nabiralke grdo nahrnil in se na jako žaljiv način izrazil o tem nabiranju. Razven te svote je nabral g. nadučitelj Svetlin ob izlaščevanju vojaških podpor 175 K. Skupaj torej 1059 K. V imenu slovensko-hrvatsko-srbskih otrok hvala vsem darovalcem, nabiralkam, ki so požrtvovalno prevzele ta posel, g. Svetlinu in vlč. g. župniku Cilenšek, ki sta tako vneto in spretno organizirala celo nabiranje.

Skofjavas. V petek zjutraj, dne 18. oktobra, so med 4. in 5. uro neznani tatovi ukradli iz zaprtega hleva posestnika Elaza Čečko v Leskovecu hiš. št. 5 občine Skofjavas, lepega, 4 leta starega vola. Zlikovci so se podali z ukradenim volom na okrajno cesio Ljubečna—Blagovna—St. Jurj; sledili so jih sicer daleč, a žal doslej še neuspešno. Ukradeni vol je rdečkaste barve. Žal, da se v naši občini tatvine čim dalje tem huje ponavljajo, treba bi bilo nočne sruže in dolžnost žu. a istva je, da se v tej zadevi kaj ukrene. — Na Ljubečnem je neki kupec nameraval po noči kupiti prasce pri posestniku Jerneju Trobiš, p. d. Fidlerju, pa je neuduga „kupeca“ doma i fant pošteno namikastil in odpodil. — V okolici Vojnik, pri „Statu“, so od prasice ukradli praseta, v trgu pa pri trgovcu Kovačču lepo svinjo.

Mozirje. V pomoč ubogim slovenskim otrokom je bil dne 13. t. m. prirejen glasben večer v ljubilskih prostorih g. Goričarja. Pod izbornim vodstvom kapelnika g. Maguarina je nekaj začasno tu stanujočih Tržčanov in nekaj domačinov točno izvajalo mnogo izbranih umetnin za lok, glasovir in harmonij. Začuden smo se veselili, da je osem mladih moči izvajalo svojo nalogo tako natančno in fino. Iz najbližjega okoliša vabljeno občinstvo je pri svojem lepem razvedrilo se tudi usmiljeno spominjalo revnih sirot in v par minutah v eni dvorani zložilo nad 500 K za nje. Vsem najlepša zahvala!

Marlja, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvirnega molitvenika še Slovenci do sedaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svojem ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji, kakršnih doslej še ni bilo v slovenski nabožni književnosti. Premišljevanjem sledi veliko število zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenja Jezusovemu. Štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v bolnici, za bolnika, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Poveljstvo

c, in kr. višje vojaške realke v Mariboru, prosi poveljstvo ob Dravi ležečih občin in vse oblasti, ki pridejo v poštev, da iščejo truplo gojenca **Boroovića** sina slavnega vojskovodje Boroovića, ki je dne 25. sept. t. l. v Dravi utonil. Tozadevna obvestila se blagovolijo takoj, event. telefonično (75) proti poslati na imenovano poveljstvo. 253

5 sodov

po 1 K liter od 500 — 1000 — 2000 — 3000 in 4000 l ima na prodaj Marija Korent v Mariboru. Mozartova ulica 48. Kdor da živež na mesto denarja, dabi polovico ceneje. 252

Sode

močne iz orehovega lesa prodaja za živila. Vpraša se Maribor, Blamengasse 13, vr. 1 od 11—12 ure dopold. 252

VS SVETNIKI!

Za napravo nagrobnih napisov in lakiranje ter pozlačenje starih nagrobnih križev se priporoča slikar za napise **GUSTAV PHILIPP** Maribor, Viktoringhofova ulica 17.

Tudi se istotam zelo poceni prodajo stari nagrobni križi iz železa in lesa, kakor tudi nagrobne table, trpežne, nove lakirane in pristno pozlačene. 254

MAJER

izurjen v vsakovrstnem poljedelskem delu in v živinoraji, žena v svinjereji se sprejme takoj proti dobremu plačilu hrani in stanovanju pri posestniku Felix Pobič v Lembah-u pri Mariboru. Družino z odraslimi otroci prednost. 254

+

Hranilnica in posojilnica v Velikovecu
na Koroškem naznanja žalostno vest, da je njen odbornik in tajnik d. g.

IVAN ŽEL
kanonik, član nadzorstva Zadržne zveze
v soboto, dne 19. okt., ob 10. uri zvečer po mučni, kratki bolezni v 35 letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Bodi ma Bog plačnik za njegovo požrtvovalnost na zadržnem polju. 255